

HOOFDSTUK 4 : NATUURLIJKE ENTITEITEN

1. INVENTARISATIE	2
1.1. Inleiding.....	2
1.2. Planologische kenmerken van de gemeente met gevolgen voor de natuur.....	3
1.2.1. Biologische Waarderingskaart	4
1.2.1.1. Toelichting.....	4
1.2.1.2. Lubbeek	4
1.2.2. Europese vogelrichtlijn.....	5
1.2.3. Europese Habitatrichtlijn	5
1.2.4. Ven-gebieden	5
1.2.5. Landschapsatlas.....	5
1.3. Belangrijkste natuurwaarden in de gemeente.....	7
1.3.1. Natuur.....	7
1.3.2. Bossen.....	8
1.3.3. Monumenten en landschappen.....	9
1.3.4. Groen.....	10
1.4. Aanwezige beleidsinstrumenten	11
2. KNELPUNTEN.....	13
2.1. Structurele knelpunten	13
2.2. Gebiedsgebonden knelpunten.....	13
2.3. Gemeentelijk natuurontwikkelingsplan	14
2.4. Samenwerking met andere instanties en organisaties.....	14
3. DOELSTELLINGEN.....	15
3.1. Algemene Beleidsvisie	15
3.2. Visie Natuur.....	16
3.3. Visie Groenbeheer	16
3.4. Visie Landschap	16
3.5. Visie Bos	17
4. ACTIES.....	18
ACTIE NE1 PLANMATIGE UITVOERING GNOP-ACTIES	18
ACTIE NE2. INTEGRAAL BEHEER VAN WATERLOPEN.....	19
ACTIE NE3. AANKOOP EN BEHEER VAN NATUURGEBIEDEN	19
ACTIE NE4. VERLENEN SUBSIDIES VOOR DE AANPLANTING EN HET ONDERHOUD VAN KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN	20
ACTIE NE5. BESCHERMING EN BEHEER HOLLE WEGEN.....	21
ACTIE NE6. ACTIES MET BETREKKING TOT BOSBEHEER	22
ACTIE NE7. AGRARISCH NATUURBEHEER	23
ACTIE NE8. PROJECT KASTEELPARKEN	23

HOOFDSTUK 4 : NATUURLIJKE ENTITEITEN

1. INVENTARISATIE

1.1. Inleiding

Een geïntegreerd milieubeleid vraagt ook voldoende aandacht voor "natuur". Milieu wordt immers gedefinieerd als "de atmosfeer, de bodem, het water, de flora, de fauna en overige organismen andere dan de mens, de ecosystemen, de landschappen en het klimaat". Natuur bekleedt opnieuw een essentiële plaats in dit plan. De maatregelen die worden voorgesteld, gaan zoveel mogelijk uit van de samenhang tussen milieu en natuur. Accenten die in het natuurbeleid gelegd moeten worden, zoals gebiedsgericht beleid, de relatie met de milieukwaliteit, het doelgroepenbeleid en de ondersteuning van de provinciale en lokale overheden vragen een geïntegreerde aanpak.

Het is in dit hoofdstuk niet de bedoeling om de zaken die in de vorige hoofdstukken reeds aan bod kwamen te herhalen, maar wel om een meer algemeen beeld te schetsen van de nog aanwezige natuur in de gemeente en de bedreigingen waaraan deze onderhevig is.

Wat dit aspect betreft, werd reeds een meer volledig beeld geschetst van de problematiek in opdracht van het door de gemeente opgemaakte gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (GNOP). In dit GNOP zijn ook reeds de knelpunten weergegeven en een aantal acties voorgesteld die beogen de natuur in de gemeente beter te beheren. Lubbeek beschikt over een goedgekeurd Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP).

De gemeente Lubbeek heeft er zich, in het kader van de samenwerkingsovereenkomst 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling' 2005 – 2007, toe verbonden een beleid te ontwikkelen en uit te voeren met betrekking tot de natuurlijke entiteiten natuur, bos, groen en landschappen op niveau 1.

De fusiegemeente maakt geografisch gezien deel uit van Zuid-Hageland en ligt uitgestrekt van west naar oost aan weerszijde van een heuvelrug. In Lubbeek komen de hoogste heuvelruggen van heel het Hageland voor (in Pellenberg wordt door de Molenberg een meer dan 100 m hoog plateau bereikt).

Lubbeek is een nog vrij landelijke gemeente met een groot aantal natuur- en parkgebieden, waarvan vele versnipperd zijn door lintbebouwing en wegen. Het aandeel van de lintbebouwing en de verspreide bebouwing is in de gemeente, naar Vlaamse normen, relatief hoog.

Het landschap met zijn typische Hagelandse heuvelruggen, wordt gekenmerkt door talrijke bosgebieden en het valleigebied de Molenbeek, ten oosten van de dorpskern van Lubbeek. Bovendien beschikt de gemeente over waardevol cultureel erfgoed met enkele grote hoeven (bv. Herendaelhoeve, Dievenhoeve) en een groot aantal kastelen met bijhorende parken.

De spreiding van de bevolking over het gemeentelijk grondgebied is onregelmatig met een dichtbevolkt westelijk deel (deelgemeenten Linden), aansluitend op de Leuvense agglomeratie en afgescheiden gelegen van de dorpskern van Lubbeek en een dunbevolkt centraal en oostelijk deel (deelgemeenten Pellenberg, Lubbeek en Binkom). In Lubbeek bevindt zich nog een ziekenhuis, nl. UZ Pellenberg in Pellenberg en een polikliniek van Gasthuisberg in Leuven, in de dorpskern van Lubbeek. De gemeente kent een aantal bedrijvzones (vnl. ambachtelijke) zones gelegen langs de N2, de Staatsbaan. In Lubbeek vinden we belangrijke landbouwgebieden en biologisch zeer waardevolle natuurgebieden.

1.2. Planologische kenmerken van de gemeente met gevolgen voor de natuur

Er zijn reeds diverse ruimtelijke plannen opgemaakt waarin het gemeentelijk grondgebied aan bod komt. Meest gekend zijn het gewestplan en de ruimtelijke structuurplannen. De gemeente Lubbeek is dan ook bezig met de opmaak van een Ruimtelijk Structuurplan in samenwerking met het studie bureau GEDAS. Bij de opmaak zal aandacht besteed worden aan de uitbouw van een geïntegreerd en onderbouwd natuur-, landschaps-, bos- en groenbeleid in de gemeente. Een geïntegreerd beleid is pas mogelijk indien de natuur-, landschaps-, bos- en groenstructuren verankerd worden binnen het ruimtelijk structuurplan en de uitvoeringsplannen.

In het kader van de afbakening van landbouw-, natuur- en bosgebied worden door de Vlaamse overheid 15 buitengebiedregio's afgebakend. 'Het Hageland' waar Lubbeek deel van uitmaakt, is één van deze regio's. Na het opmaken van een globale visie met alle betrokkenen voor dit gebied, is het de bedoeling via gewestelijke RUP's uitvoering te geven aan deze visie.

In de loop van 2005 worden de gemeenten van het Hageland, waaronder Lubbeek, in dit proces betrokken.

Verder zijn er ook meer sectorgerichte kaarten zoals de biologische waarderingskaart en de kaart m.b.t. de afbakening van het VEN, de bodemgebruikskaat en de landschapsatlas. Deze kaarten geven weer wat de waarde is van de nog aanwezige natuur en eventueel welke potenties er zijn.

Uiteraard hebben deze ruimtelijke plannen invloed op de potenties voor de natuur in de gemeente. Voldoende ruimte voor groen en natuur is één van de basisvereisten om een grote biodiversiteit in de gemeente te kunnen waarmaken.

Tabel 4.1. : Voor gans Lubbeek geldt volgende verdeling naar bestemmingszones

woonzone	groene zone	agrarische zone	bedrijven	recreatie	overige
14,5%	16,7%	66,6%	1,4%	0,1%	0,6%
668,9 ha	770,4 ha	3072,3 ha	64,6 ha	4,6 ha	27,7 ha

De woonzones in de deelgemeente Lubbeek en Binkom worden gekenmerkt door de inkleuring van talloze linten als landelijk woongebied. Hierdoor werd het fenomeen van de lintbebouwing, dat om historische redenen reeds vrij sterk aanwezig was in dit deel van de gemeente, nog verder versterkt.

De woonzones in de deelgemeente Pellenberg en Linden zijn veel compacter. Opvallend hierbij is dat het gehele centrum van Pellenberg is opgenomen als landelijk woongebied. Op de heuvelrij ten noorden van Linden en geïsoleerd gelegen ten opzichte van het centrum van Linden, is er groot woonpark ingekleurd. Woonparken komen overigens op de heuvels ten noordoosten van Leuven vrij algemeen en verspreid voor (zie vb. Holsbeek en Kessel-Lo). Rond elke woonkern, behalve Binkom, is er een woonuitbreidingsgebied ingekleurd, die reeds aangesneden zijn. In Sint-Bernard en Pellenberg schieten er enkel nog wat kleine restructies van over.

Over het gehele grondgebied komen vrij veel natuurgebieden, bosgebieden en reservaten voor. Deze zijn voornamelijk geconcentreerd langsheen beekvalleien en heuvelhellingen. Parkgebieden, die mee de groenstructuur binnen de gemeente bepalen, komen vrij veel voor in de gemeente. In totaal beslaan zij een oppervlakte van 221 ha.

De agrarische gebieden komen vrij sterk versnipperd voor in het gewestplan. Een belangrijk deel van de agrarische gebieden zijn opgenomen als zijnde landschappelijk waardevol.

Er komen een drietal kleinere ambachtelijke zones voor langsheen de verbindingsweg Leuven-Diest en zijn allen reeds bezet. Ten zuiden van Sint-Bernard-Lubbeek situeert zich een klein recreatiegebiedje. Nabij Pellenberg zijn er drie ontginningszones opgenomen. Het UZ Pellenberg heeft een aparte bestemming gekregen als gebied voor gemeenschapsvoorzieningen.

Uiteraard weerspiegelt het gewestplan niet altijd volledig het actueel bodemgebruik. Als we beide tabellen vergelijken, zien we echter dat deze voor Lubbeek vrij goed overeenkomen. Het percentage woonzone is vergelijkbaar met het percentage bebouwde ruimte, de open ruimte is vergelijkbaar met de groene en agrarische zone.

Tabel 4.2. : Bodemgebruik in de gemeente (situatie 2003 : bron : NIS)

AARD	OPPERVLAKTE 2003	
	Ha	%
TOTALE OPPERVLAKTE	4613	100
BEBOUWDE RUIMTE	737	16
OPEN RUIMTE : TOTAAL	3610	78
- akkerland	2209	48
- grasland	525	11
- tuinen en parken	63	1,5
- boomgaarden	119	2,5
- bossen	556	12
- woeste gronden	22	0,5
- recreatieterreinen	5	0,1
- overige	86	1,9
NIET GEKADASTREERDE OPPERVLAKTE	266	6

1.2.1. Biologische Waarderingskaart

1.2.1.1. Toelichting

De Biologische Waarderingskaarten geven op schaal 1/25000 een gebiedsdekkende inventaris over de vegetatie en de menselijke beïnvloeding ervan m.b.v. karteringseenheden. Bovendien krijgen de kaarten door het toekennen van een waarde (biologisch zeer waardevol, biologisch waardevol en geringere biologische waarde) ook een signaalfunctie.

1.2.1.2. Lubbeek

Bij het bekijken van de biologische waarderingskaart voor het grondgebied van de gemeente Lubbeek, valt het op dat de waardevolle en zeer waardevolle gebieden zeer verspreid liggen in de gemeente. Toch vinden we er nog een zekere structuur in terug van groeperingen van bosgebieden en waardevolle valleien die te maken hebben met kenmerken van bodem en reliëf. Zo zijn er ondermeer de bossen van Linden, het Gasthuisbos ten westen van de gemeente, een bosstrook ten zuidwesten met de bossen te 'Nederblok', Pellenberg en Lastberg. Op de grens met Bierbeek zijn er een aantal waardevolle gebieden langs de Molenbeek en Leibeek. Bijkomend zijn er nog een aantal gebieden langs de Vloedgracht en langs de Molenbeek. Min of meer aansluitend op de vallei van de Molenbeek zijn er een aantal grotere gebieden ter hoogte van de omgeving kasteel Leenberg en Kapellebos (evenwijdig met Tiensesteenweg). Centraal in het zuiden van de gemeente, aan de grens met Boutersem vinden we het 'Grootbos'. In Binkom zijn er nog de gebieden langs de Spelthofbeek en de Eksterbeemdenbeek en enkele verspreid gelegen gebieden. In het noorden van deze deelgemeente liggen ook enkele grotere zeer waardevolle gebieden.

1.2.2. Europese vogelrichtlijn

De Europese Gemeenschap vaardigde in 1979 Richtlijn 79/409/EEG inzake het behoud van de vogelstand uit, beter bekend als de Vogelrichtlijn. Het doel ervan is de instandhouding van alle natuurlijke in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied te bevorderen. Volgens artikel 4 van deze richtlijn moeten er speciale beschermingsmaatregelen worden genomen voor de leefgebieden van in Europese context zeldzame of bedreigde vogelsoorten. Bovendien moet men ook de broed-, rui-, overwinterings- en rustplaatsen van trekvogelsoorten beschermen. De lidstaten zijn er toe gebonden beschermingszones (Vogelrichtlijngebieden), die voldoen aan de richtlijn, af te bakenen. Het statuut van een vogelrichtlijngebied vormt een belangrijke basis, maar is onvoldoende om kwetsbare soorten effectief te beschermen.

De gemeente Lubbeek valt niet onder een vogelrichtlijngebied.

1.2.3. Europese Habitatrichtlijn

In 1992 werd de Europese richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna uitgevaardigd. Als uitvoeringsmaatregel moet elk land speciale beschermingszones aanduiden die deel zullen uitmaken van het Europese Natura2000-netwerk.

Lubbeek behoort tot het habitatrichtlijngebied : valleien van de Winge en de Motte met valleihellingen.

1.2.4. Ven-gebieden

VEN-gebieden vormen tezamen een netwerk van waardevolle natuurgebieden in Vlaanderen. Voorbeelden van dergelijke netwerken zijn onder meer bepaalde riviervalleien of bijzondere landschappen. In deze gebieden krijgt de natuur een bijkomende bescherming en worden er instrumenten ingezet zodat eigenaars en beheerders mogelijkheden en middelen krijgen voor de instandhouding van de natuur. Intussen is de afbakening van het VEN eerste fase definitief goedgekeurd (17-10-2003). De tweede fase zijn de ruimtelijke uitvoeringsplannen voor bestemmingswijziging voor ca. 8000 ha (in Vlaams-Brabant) extra groene gebieden. Hieronder vallen bijkomend VEN, IVON en landbouwstructuren. De aanduiding van de natuurverbindingsgebieden gebeurt door de Provincie. Doel is een verbinding te realiseren tussen grote eenheden natuur, de grote eenheden natuur in ontwikkeling en de verwevingsgebieden.

De bedoeling is tegen eind 2007 VEN en IVON volledig af te bakenen en ruimtelijk veilig te stellen in ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Binnen de gemeente Lubbeek zijn er twee gebieden afgebakend als VEN-gebied (zie kaart).

1.2.5. Landschapsatlas

Deze atlas die opgemaakt is vanuit de Afdeling Monumenten en Landschappen geeft een inventarisatie van de relictten van de traditionele landschappen. Om een landschapsbeleid te onderbouwen op niveau van de gemeente is deze landschapsatlas een basisinstrument.

Hieronder zijn dan ook de verschillende traditionele landschappen, ankerplaatsen, relictzones, puntrelictten en lijnrelictten opgesomd, die van toepassing zijn op de gemeente Lubbeek.

Ankerplaatsen zijn complexen van gevarieerd erfgoedelementen (punten of lijnelementen) die een geheel en ensemble vormen dat ideaal-typische kenmerken vertoont van de gaafheid of representativiteit, ofwel ruimtelijk een plaats inneemt die belangrijk is voor de zorg of het herstel van de landschappelijke omgeving (bv. blikvanger). Het zijn m.a.w. ensembles, complexe gehelen van verschillende soorten elementen die een samenhang vertonen die de identiteit van een relict bepaalt. *Relictzones* zijn gebieden met een grote dichtheid aan punt- of lijnrelictten, zichten en ankerplaatsen en zones waarin de connectiviteit tussen de waardevolle landschapselementen belangrijk is voor de gehele landschappelijke waardering. De aanduiding gebeurt maximalistisch, doch zonder scherpe grenzen te definiëren.

Puntrelicten stemmen overeen met monumenten, kunstwerken, bouwelementen, archeologica, een solitaire boom, enz. *Lijnrelicten* worden gevormd door beken, kanalen, wegtracés, oude spoorzaten, steile reliëfovergangen, markante holle wegen, enz.

Traditionele landschappen

noorden : Zandige Hageland

midden+zuiden : Zandlemige Hageland

Ankerplaatsen

Anker_ID	NAAM
A20016	Valleien van Molenbeek en Winge van Gemp tot Horst
A20047	Linden

Relictzones

RELICT_ID	NAAM
R20070	Wingse broeken - Molenbeek
R20072	Molenberg - Speelberg - Chartreuzenbos -Uilenberg
R20073	Linden
R20076	Kwade Schuur - Gellenberg
R20077	Kapelebos - Tafelbos
R20079	Vallei van de Bruulbeek, Bierbeek Molenbeek en de Molenbeek
R20108	Gasthuisbos en het domein van Hottat en omgeving

Puntrelicten

PUNT_ID	NAAM
P20215	Kasteel de Beaufort
P20216	Kasteelhoeve de Beaufort
P20217	Sint-Kwintenskerk
P20227	Tamme kastanje
P20228	Sint-Pieterskerk
P20229	Herendaalhof
P20230	Oude hulstbomen
P20231	Sint-Martinuskerk
P20232	Pastorij
P20233	Dievenhof
P20235	O.L.V.kapel
P20236	't Serclaeskasteel met tuin
P20237	Kasteel Brakem
P20238	Hof Ter Meren
P20239	Sint-Jan-de-Doperkerk
P21071	Kasteel Gellenberg met tuin
P21072	Sint-Annakapel

Lijnrelicten

Niet aanwezig.

1.3. Belangrijkste natuurwaarden in de gemeente

1.3.1. Natuur

Natuur staat hier zowel voor gebieden als voor soorten, zowel voor zeer waardevolle natuur in reservaten als voor verspreide natuur- en groenelementen buiten de dorpskernen en in landbouwgebieden.

Tijdens de eerste helft van 2004 werd het Koebos te Bierbeek en Lubbeek als natuurreservaat erkend. Dat betekent dat deze gebieden nu officieel erkende natuurreservaten zijn. De Minister voor Leefmilieu heeft het beheersplan officieel goedgekeurd. Voor deze gebieden werd gedetailleerd voor elk deel van het gebied een natuurstreefbeeld vastgesteld. Na de eerste drie jaar en vervolgens elke vijf jaar wordt er een evaluatie- en monitoringrapport gemaakt om te zien of het uitgevoerde het beoogde resultaat oplevert. Het Koebos (circa 18,7 ha) maakt deel uit van een groter geheel op de grens van Lovenjoel, Pellenberg en Boutersem in de vallei van de Molenbeek. Het gaat om een Europees Habitatgebied met oude eikenbossen, elzenbroek- en bronbossen, kalkrijke hooilanden met dottergraslanden en moerassen met riet en moerasspirea. Dit gebied herbergt vele zeldzame soorten zoals goudveil, bittere veldkers, reuzenpaardenstaart. Sinds het beheer aangevat werd, neemt de pinksterbloem massaal toe. Aspectbepalend in de winter is de massale aanwezigheid van de marentak. Er is een uitgestippeld wandelpad en een wandelcircuit (Carmi-wandelkaart). De hooilanden worden jaarlijks gemaaid, de rietlanden worden cyclisch gemaaid. Dit beheerd natuurgebied ligt ten dele binnen de afdeling Velpe-Mene en ten dele binnen de afdeling Lubbeek.

Er zijn tevens enkele gebieden die door natuurverenigingen worden beheerd. De Spicht (22,4 ha) en de Zeyp (0,7 ha) zijn natuurreservaten van de Belgische Natuur- en Vogelreservaten v.z.w. De Zeyp is een voorlopig nog kleine gebied van 4,9 ha dat zich uitstrekt over drie gemeenten, nl. Binkom (Lubbeek), Wever (Glabbeek) en Meensel (Sint-Joris-Winge). Enerzijds zijn het moerassige hooi- en graslanden langs de Oostvaardersbeek, daarnaast is er een hellend bloemrijk schraal grasland met margriet, knoopkruid, bevernel. Hier komen zowel levendbarende hagedis als hazelworm voor. Er is ook een populierenbos met heiderelicten. Het perceel in de vallei van de Broekbeek vormt het eerste verworven perceel in deze fraaie vallei met alle soorten van de vochtige, niet meer bemeste graslanden in het Velpesysteem.

Het reservaat Gellenberg (17 ha) wordt beheerd door Natuurpunt.

Houtkanten en (knot)bomenrijen werden vroeger massaal gebruikt als perceelsscheiding, veekering en voor de houtopbrengst. Het grootste aantal houtkantbewoners zijn vogels maar ook kleine zoogdieren zoals muizen, wezels, egels, konijnen,... De ecologisch meest waardevolle houtkanten zijn deze waarbij de verticale structuur goed ontwikkeld is.

De bomenrijen te Lubbeek bestaan uit allerlei soorten zoals populieren, zomereik, wilg, plataan, ... Verder vinden we nog enkele knotbomenrijen, vooral knotwilgenrijen. Deze knotbomen zijn eveneens waardevolle landschapselementen. Zij zijn, net zoals houtkanten en bomenrijen een natuurgebiedje op zich en bieden plaats aan allerlei planten en dieren.

Holle wegen worden gekenmerkt door steile taluds aan weerszijden van de weg. Deze taluds zijn meestal begroeid met struiken. Hierdoor wordt een schaduwrijk milieu gecreëerd. In Lubbeek zijn heel wat holle wegen terug te vinden. De meeste ervan hebben een belangrijke biologische en ecologische waarde (met houtkanten en waardevolle ondergroei).

Hoogstamboomgaarden vinden we vooral in tuinen en rondom boerderijen. Ze zijn tamelijk goed vertegenwoordigd in Lubbeek.

Poeltjes kwamen vroeger frequent voor in graasweiden. De typische bewoners van poeltjes zijn amfibieën zoals padden en salamanders. Om de amfibieënpopulaties uit hun isolatie te halen en te laten uitbreiden is de (her)aanleg van dergelijke poeltjes noodzakelijk.

Bermen

De gemeente heeft een goedgekeurd beheersplan. Hierin zijn afhankelijk van het vegetatietype maadata vooropgesteld. Het bermmaaisel wordt afgevoerd en verwerkt door erkende verwerkers.

De potentiële natuurwaarden van de beken in de gemeente zijn zeer groot, ook als verbindingswegen tussen kleine natuureenheden. Maar aangezien de lozingspunten in deze beken nog altijd niet aangesloten zijn op een waterzuiveringsnetwerk, heeft het weinig zin om hieromtrent al een beleid te voeren qua waterecologie en onderhoud van de oevers. De gemeente heeft wel een slibbeheersplan (zie deel water).

Sensibilisatie van de bevolking gebeurt op talrijke manieren o.a. via meerdere GNOP-acties, zoals de aanleg van een natuurleerpad. Deelname door de gemeente aan 'De Week van het Bos' is een ander voorbeeld van sensibilisatie, waarbij Natuurpunt wandelingen organiseert met schoolkinderen. De natuurverenigingen organiseren tevens infomomenten en voeren beheerswerken uit. Tweejaarlijks neemt de gemeente deel aan de haagplantactie i.s.m. IGO-Leuven. Deze actie wordt afgewisseld met de Groene Gevel actie.

1.3.2. Bossen

De bosoppervlakte in Vlaanderen is zeer beperkt. Volgens de nieuwe boskartering telt Vlaanderen ongeveer 146000 ha bos. Naar schatting is ongeveer 70% van deze oppervlakte privé-eigendom. Dit beperkte bosareaal is in Vlaanderen bovendien enorm versnipperd. De meeste bouseigendommen zijn zelfs kleiner dan 1 ha.

De bossen in de fusiegemeente Lubbeek vallen onder de bevoegdheid van de houtvesterij Leuven. De beboste oppervlakte in Lubbeek bedraagt 605,73 ha of een bosindex van 13,13%. Ter vergelijking : bosindex Vlaams-Brabant 12%, en voor Vlaanderen 10,8%.

De eigendomsstructuur van de Lubbeekse bossen kan als volgt samengevat worden :

- openbare instellingen : 80,85 ha
- privé : 524,87 ha

Het Vlaams Gewest steunt de vrijwillige samenwerking van kleine bouseigenaars. Hiervoor werden in Vlaanderen 19 bosgroepregio's afgebakend. In Vlaams-Brabant zullen op termijn 4 bosgroepen opgericht worden. Een bosgroep heeft het statuut van een v.z.w. en engageert zich om de aangesloten bossen duurzaam te beheren. Eenmaal een bosgroep erkend wordt, kan ze rekenen op een basissubsidie, beheerssubsidies, projectsubsidies en vormingssubsidies voor haar leden. Om de bosgroepen uit de startblokken te helpen werden pilootprojecten opgericht. In Vlaams-Brabant is het pilootproject 'Bosgroep Noord-Hageland' de voorloper van de bosgroep B1. Sinds begin 2005 is de bosgroep Noord-Hageland een volledig onafhankelijke vzw.

De gemeente beheert zijn bossen volgens de principes van duurzaam bosbeheer. Het grootste gedeelte van het bosareaal is echter in handen van vele privé-personen, wat het beheer niet vergemakkelijkt. Bovendien zijn de eigendommen in vele gevallen sterk versnipperd over verschillende eigenaars.

Wat betreft het type bos is er 419,36 ha loofbos, 55,76 ha naaldbos, 111,51 ha populier en 19,09 ha andere (dit zijn gebouwen, wegen ed. aanwezig in het bos). Hieruit blijkt dat er voornamelijk loofbos aanwezig is in de gemeente.

Jaarlijks koopt de gemeente inheemse loofbomen aan en deze worden geplant met een bepaalde doelgroep. In 2002 hebben de senioren 48 stuks *Acer campestre*, 48 stuks *Fagus sylvatica*, 49 *Fraxinus exelsior* en 340 *Quercus robur* geplant op 44 are OCMW-grond aan het Uilekotwegje in Lubbeek. Nadien zal dit bos de functie van speelbos bij wijk krijgen.

Op 21 maart 2003, hebben de leerlingen van het 5^e leerjaar van de gemeenteschool Pellenberg 31 *Quercus robur* geplant op het kerkhof Bollenberg.

In het kader van het boompjesweekend (t.v.v. Kom op tegen Kanker) worden de in Vlaams-Brabant verkochte boompjes in Lubbeek geplant (maart 2005).

1.3.3. Monumenten en landschappen

Monumenten en landschappen behoren tot het erfgoed van een volk en kunnen zowel een cultuurhistorische, esthetische als een natuurwetenschappelijke betekenis hebben. Wanneer een dergelijk monument of landschap van algemeen belang is, moet het beschermd worden en hiertoe werd een specifieke wetgeving uitgewerkt. De oorspronkelijke wet op het behoud van monumenten en landschappen (7 augustus 1931) is nog steeds van toepassing op de landschappen. De wet werd wel aangepast door de decreten van 13 juli 1972 en 14 juli 1993. Voor monumenten werd de wet van 1931 grotendeels opgeheven door een decreet van 1976. Dit nieuw decreet (3 maart 1976) bepaalt de bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten.

In het kader van natuurbehoud is vooral de bescherming (vroeger ook "klassering" genoemd) van landschappen een interessant werkinstrument. Een landschap komt voor bescherming in aanmerking als het lokaal belang ervan overstegen wordt door historische, wetenschappelijke of esthetische waarden. Om het even wie kan een aanvraag tot bescherming bij de bevoegde minister (in de praktijk bij het Bestuur van Monumenten en Landschappen) indienen. Lubbeek bezit een groot aantal beschermde monumenten. Het gaat hierbij om monumenten (M) en dorpsgezichten (D). Een natuurlijk gegeven (bv. een vrijheidsboom) kan echter ook als monument beschouwd worden, terwijl bij de dorps- en stadsgezichten naast de monumenten ook de omgevende bestanddelen zoals aanplantingen of waterlopen beschermd kunnen zijn.

Beschermde monumenten en dorpsgezichten in Lubbeek

0239	29-09-43	M°	Lubbeek	Houten windmolen (opgeheven KB 28.10.48)
0359	11-09-67	M	Lubbeek	Pastorie van de Sint-Martinuskerk (poortgebouw, tuinmuren tussen poortgebouw en hoofdgebouw, gevels en bedakingen van het hoofdgebouw)
0514	21-06-79	D	Linden	Kasteelhoeve en kasteel Beaufort met onmiddellijke omgeving
0622	07-10-81	M	Pellenberg	Orgel in de Sint-Pieterskerk
0646	12-10-81	M	Lubbeek	Orgel in de Sint-Martinuskerk
0008	06-01-92	D	Pellenberg (ook te Bierbeek)	Domein Hottat
0807	12-10-94	M&D	Pellenberg	Sint Pieterskerk en kerkhofmuur (en kerkhof).
2020	08-11-96	M	Lubbeek	Drogenhof 40 : groep oude Hulstbomen.
2116	08-12-00	D	Pellenberg	Ganzendries; Kerkplein; Lostraat De dorpskern van Pellenberg.
2171	01-10-02	M	Lubbeek	Wauwerdries 31A : HET GOORBROEKHOF
		D	Lubbeek	Wauwerdries : HET GOORBROEKHOF : DE ONM. OMGEVING.
2211	04-03-04	M	Pellenberg	Molenstraat +21 : De elektromechanische maalderij Wierinckx met inbegrip van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken.
		D	Pellenberg	Molenstraat 21 en +21 : De onmiddellijke omgeving van de Gasthuismolen.
2208	04-03-04	M	Linden	Diestsesteenweg 29 : Het "Rood Kasteel".
		M	Linden	Diestsesteenweg 29 : het Park van het "Rood Kasteel"
2242	06-05-04	M	Lubbeek	Dorpskring : De Sint-Martinuskerk en het ommuurd kerkhof.
ONTWERP				

1.3.4. Groen

'Groen' is een vlag die vele ladingen dekt. In het kader van dit milieubeleidsplan gaat de aandacht vooral naar bereikbare groene open ruimten en het versterken van groenstructuren in de bebouwde omgeving. Groene structuren in een bebouwde omgeving hebben verschillende functies, o.a. zij zorgen voor een (visueel) aantrekkelijke leefomgeving, kunnen invloed hebben op het verkeer door hun aanleg het verkeer te geleiden en te vertragen, kunnen een parkfunctie, een recreatiefunctie en tevens ook een ecologische functie hebben. Door harmonisch groenbeheer kan de biodiversiteit van planten- en diersoorten bevorderd worden.

In de gemeente zijn verschillende speelpleinen voor de jeugd ter beschikking nl. in Linden aan de kerk en langs de Kasteeldreef in Pellenberg in de Corthoutslaan, in Binkom langs de Keiberg-Vlierbeekstraat en in Lubbeek op de Geestbos en de Hazeputstraat.

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de perken en pleinen.

Tabel 4.3. : Overzicht perken en pleinen

Locatie	Type groen
Tiensesteenweg-feestzaal Santro	Groenvoorziening
hoek Vlierbeekstraat	speelplein
Kapel St.-Rochus	groenaanplantingen
hoek Meenselstraat-Krekeldries	sportcomplex
Kapel O.L.Vrouw	groenaanplantingen
bos Hensbergweg	speelbos
Sint-Maartensdal	grasplein+bomen
Grotendries	kapel+groenaanplantingen
Lubbeek centrum	groenvoorzieningen
Hazenputstraat	speelplein
Uilekot	speelbos
Gem. sportinfrastructuur	groenvoorzieningen
Ganzendries	betonnen muur met klimplanten
Kapelstraat	kapel met bomen
Lostraat	laanbomen
Corthoutslaan	speelplein
Kapel Kastanjehof	kapel met meiboom
School Pellenberg	groenvoorziening rond turnzaal en school
Geestbosstraat	speelplein
Parochiezaal St.-Bernard	speelbos
Dunberg	laanbomen
Melkerijstraat	kapel met tuin
Steenveld	park met grasveld
Kortrijkstraat	beplanting met eikenbomen
Koetsiersweg	grasveld-speelplein
Nachtegalenstraat	groenvoorziening
Gemeentestraat	hagen-lindebomen
Koningsveld	aanplanting langs rondpunt
Hooglinden	speelbos

1.4. Aanwezige beleidsinstrumenten

Het GNOP (opgemaakt door Aries, 1996) is echter vooral een beleidsplan waarin op basis van een inventarisatie en de vastgestelde knelpunten een doelstellingennota (beleidskeuzen) en een actieplan is opgenomen (zie verder). In dit laatste zijn diverse acties, gericht op natuurontwikkeling en natuurbehoud, opgenomen. Deze beide zaken komen in het vervolg van dit plan ook kort aan bod. Uiteraard is het logisch om de verdere uitvoering van deze actieplannen te voorzien. Het is wel aangewezen om vooraf de relevantie van elk actieplan opnieuw te bekijken.

Ook vanuit de hogere overheid (gewest en provincie) zijn er reeds beleidsdocumenten opgesteld i.v.m. natuurbehoud en natuurontwikkeling (MINA-plan, provinciaal milieubeleidsplan). In deze plannen zijn een aantal projecten voorzien waarop de gemeente kan inspelen, en waardoor er o.a. mogelijkheden zijn tot het verkrijgen van subsidies. Bij het uitvoeren van het eigen beleid zal de gemeente dan ook steeds vooraf moeten nagaan in hoeverre dit kadert in deze hogere beleidsplannen.

De gemeente behoort tot het werkingsgebied van het Regionaal Landschap Noord-Hageland. De werking van het Regionaal Landschap startte in oktober 1991. In de Raad van Bestuur zetelen momenteel 4 vertegenwoordigers van gemeentebesturen, 1 vertegenwoordiger van het provinciebestuur, 5 vertegenwoordigers van de doelgroep natuur, 2 vertegenwoordigers van de doelgroep toerisme, 1 vertegenwoordiger van de doelgroep landbouw en 1 vertegenwoordiger van de doelgroep wildbeheerseenheden. Vanuit het Regionaal Landschap worden diverse projecten gelanceerd m.b.t. natuur- en landschapontwikkeling; dit zowel in functie van natuurbehoud als gericht naar recreatief medegebruik. Ook kan voor eigen projecten een beroep gedaan worden op de deskundigheid van de medewerkers van het Regionaal Landschap.

Door in te spelen op deze projecten en hieraan actieve medewerking te verlenen, zowel op algemeen vlak (actieve deelname aan beleidsstructuren van het regionaal landschap) als projectmatig, kan de gemeente meer aan natuur- en landschapontwikkeling doen. Doordat een aantal van deze projecten ook voorzien zijn in het GNOP (of gelijkaardige projecten) biedt deze samenwerking ook de mogelijkheid om (een deel van) het GNOP (verder) te realiseren.

Ook is er de mogelijkheid om voor het uitvoeren van GNOP-acties een beroep te doen op de INL-ploegen van IGO-Leuven. Ook hier is een intense samenwerking en het maximaal gebruik van deze diensten aangewezen om een aantal natuurtaken op het veld te realiseren. Daarom lijkt het logisch de huidige samenwerking zeker te behouden en eventueel nog uit te breiden.

In de gemeente is er ook een natuurvereniging actief, met name Natuurpunt Velpe-Mene. Samenwerking en eventueel ondersteuning van deze organisaties die een algemeen maatschappelijk doel, met name natuur- en milieubehoud, als doel hebben, is dan ook aangewezen om op vlak van natuurbehoud met de beschikbare middelen tot een maximaal resultaat te kunnen komen. Ook binnen deze organisaties is immers de nodige deskundigheid (zeker wat betreft de lokale situatie) aanwezig. Voor een deel gebeurt dit reeds doordat de natuurvereniging o.a. vertegenwoordigd is in de milieuvadvisraad. Daarnaast kan ook naar uitvoering van concrete projecten gezocht worden naar een vorm van samenwerking.

Tevens is er de bosgroep Noord-Hageland. Dit is een vrijwillig samenwerkingsverband tussen verschillende boseigenaars, zowel openbare als privé. De bosgroep staat in voor de organisatie van gezamenlijke beheerswerken, houtverkoop, administratieve taken, ... Sinds oktober 2003 is er een aparte v.z.w. opgericht. Momenteel is er nog een overgangsjaar tot eind 2004 waarbij de voorlopige werking nog gebeurt door het Regionaal Landschap. Vanaf begin 2005 is het dan een volledig aparte v.z.w.

Zoals reeds eerder vermeld is, is in de gemeente ook de gemeentelijke milieuvadvisraad actief. De milieuvadvisraad wordt regelmatig geconsulteerd inzake het gemeentelijk en intergemeentelijk beleid inzake leefmilieu, natuur en duurzame ontwikkeling.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de natuuracties die vermeld staan in het GNOP, de stand van uitvoering en of er al dan niet een aanpassing van deze acties nodig of gewenst is.

Natuuracties, vermeld in het GNOP

Nu mm er	omschrijving actie	Stand uitvo ering (*)	Aanpassing nodig of gewenst
Algemene acties			
1	Oprichting GNOP-commissie	GR	Op 15-10-1997 werd de oprichting van de GNOP-commissie goedgekeurd op de gemeenteraad.
2	Toetsing van het gemeentelijk beleid aan ecologische waarden in de gemeente	IU	Dit gebeurt bij geplande (infrastructuur)werken, bij het geven van vergunningen en om verdere versnippering van de open ruimte zoveel mogelijk te beperken.
3	Aankoop van natuurgebieden	-	Er is geen jaarlijks budget voorzien voor aankoop van natuurgebieden.
4	Subsidiereglement voor de aanleg en onderhoud van kleine landschapselementen	IU	Subsidiereglement werd aangepast in samenwerking met de deelnemende gemeenten aangesloten bij het RLNH. Dit werd goedgekeurd in zitting van de gemeenteraad d.d. 09-12-2001. In 2003 is er 1 aanvraag gedaan.
5	Integraal beheer van waterlopen : hieronder valt de verbetering van de waterkwaliteit, behoud en verbetering van de structuurkwaliteit, waakzaamheid i.v.m. waterkwantiteit en regenwaterputten	IU	Hiervoor wordt verwezen naar het deel water.
6	Ecologisch verantwoord bermbeheer	IU	De gemeente beschikt over een goedgekeurd bermbeheersplan.
7	Beheersovereenkomsten	-	Op vrijwillige basis tussen initiatiefnemer en eigenaar, met vergoeding voor inkomstendering of voor geleverde prestaties. De VLM kan hier als partner optreden voor het afsluiten van beheersovereenkomsten.
8	Sensibiliseringsacties	IU	Organiseren van natuurwandelingen en uitstippelen en inrichting van een wandelpad.
9	Erosiebestrijding	IU	De gemeente gaat starten met de opmaak van een erosiebestrijdingsplan i.s.m IGO-Leuven (zie ook cluster water).
10	Bescherming en beheer holle wegen	IU	In samenwerking met Regionaal Landschap Noord-Hageland is er een plan Holle wegen opgemaakt. Ieder jaar worden er 2 holle wegen uitgekozen waarvoor een uitgebreid beheersplan opgesteld wordt.
11	Uitbreiding gemeentelijk kapreglement	-	Opgesteld in 1997. Wordt momenteel niet meer toegepast.
Gebiedsgerichte acties			
1	Acties m.b.t. bosbeheer	GR	Opmaak beheersplannen, natuurtechnisch bosbeheer in Minnezangbos, Calvarieberg en Gasthuisbos. (voor gemeentelijke bossen).
2	Stimuleren van bosuitbreiding	IU	Om een betere aansluiting te krijgen tussen de plateaubossen in de bosgebieden Nederblok, BG Pellenberg en BG Herendaal-Lastberg.
3	Beheer, vlakvormige eenheden/bescherming en aankoop	-	Beheersovereenkomsten weiden, aaneg poeltjes, aankoop en behoud voor natuurontwikkeling van de vroegere zandgroeve.
4	Buffering, uitwending beheer van vlakvormige eenheden	-	Aanleg van een zoom voor buffering Goorbroek, beheersovereenkomsten of aankoop van bufferstroken, afsluiten van de Kortrijkstraat voor gemotoriseerd vervoer.
5	Versteving van het ecologisch netwerk	IU	Zie gebiedgericht, actie 2. Omgeving Grootbos, omgeving Gasthuisbos.
6	Ecologisch inrichten van waterlopen/bufferstroken langs waterlopen	IU	Aanbrengen van oeverbeplantingen op de talud, natuurtechnische inrichting van beek, versteving enkel op ecologische manier.
Soortgerichte acties			
1	Aanleg van amfibienpoeltjes	-	In weiden langs Molenbeek en op andere plaatsen zoals in VG Molenbeek, langs de Vloedgracht, in Binkom langs de Spelthofbeek.
2	Oeverwaluwen	-	Zandgroeve.

(*) IU : in uitvoering; GP : gepland; - : nog niet gerealiseerd, IO : in onderzoek, GR : gerealiseerd,

2. KNELPUNTEN

2.1. Structurele knelpunten

- *Sterke versnippering* : meer nog dan de absolute oppervlakte is in de gemeente de versnippering een groot knelpunt. De verspreide bebouwing zorgt voor isolatie en bijgevolg wordt de migratie van dieren (en in mindere mate ook planten) sterk bemoeilijkt. Het gevolg is dat bepaalde soorten zodanig geïsoleerd geraken dat een kleine ingreep op het terrein de soort fataal kan worden.
Een goed uitgebouwd ecologisch netwerk van kleine landschapselementen en andere kleinere natuurlijke biotopen tussen de grotere eenheden is dan ook noodzakelijk om de biodiversiteit in de gemeente te waarborgen. Door de verkaveling in Hoog Linden is een groot gedeelte oud bos verdwenen in woonwijken. Van het oorspronkelijk bos vinden we nog enkel restbomen in tuinen en af en toe een kleiner onbebouwd gedeelte. Ook elders in Lubbeek verdwijnen KLE of werden delen van bosgebieden omgehakt.
- *Drukke verkeerswegen* : het wegverkeer brengt geluidshinder, luchtvervuiling en verstoring met zich mee. Drukke wegen en aaneengesloten bebouwing kunnen echter barrières vormen voor kleine zoogdieren, amfibieën, planten, ... Het betreft hier vooral de Diestsesteenweg en de Tiensesteenweg.
- *Gebrek aan bescherming en buffering van natuurelementen door het gewestplan* : vele biologisch waardevolle gebieden in de gemeente hebben geen bescherming meegekregen vanwege het gewestplan. Zij zijn dan ook gelegen in agrarisch gebied, agrarisch gebied met landschappelijke waarde of woonzone.

2.2. Gebiedsgebonden knelpunten

- *Aanrijking door nutriënten (verruiging)* : Omliggende gebieden rond landbouwgronden zijn vaak aangerijkt door het oppervlaktewater en grondwater dat nitraten en fosfaten bevat, afkomstig van huishoudelijk afvalwater, bedrijfsafvalwater en meststoffen gebruikt in de landbouw.
Met de term verruiging wordt voornamelijk bedoeld de overheersing van enkele snelle groeiers zoals braam, brandnetel op een groter aantal plantesoorten, typisch voor een bepaald biotoop. Deze ruigtekruiden overheersen enkel in sterk voedselrijke gebieden.
- *Verdroging* : er worden steeds gronden gedraineerd voor landbouwdoeleinden.
- *Bodemerosie* : vooral de akkers die op een helling gelegen zijn, vertonen erosiegeulen. Het afspoelend water zoekt hierlangs zijn weg naar de beek maar neemt de bovenste vruchtbare bodemlaag met zich mee.
- *Te dikke strooisellaag* : onder aanplanten van dennen en sparren treft men dikwijls een laag naaldafval aan die zorgt voor de verzuring van de bodem. In dit soort bossen kan de kruidlaag zich niet goed ontwikkelen.
- *Weinig natuurlijke verjonging* : indien een bos niet zelf voldoende jonge kiemplantje kan vormen, kan de oude boomlaag niet vervangen worden door een jonge. Op termijn zal het bos verdwijnen.
- *Onaangepaste boomsoortkeuze* : er zijn veel aanplanten van populier gebeurd maar in zulke bossen is de kruidlaag sterk verrijgd.
- *Overheersing van agressieve groeiers* : exoten zoals de Amerikaanse eik en de Amerikaanse vogelkers kunnen uitstekend gedijen in onze streken. Dit wil ook wel zeggen dat ze de ontwikkeling van inheemse soorten sterk afremmen.
- *Uitsleepschade* : bij het kappen en uitslepen van bomen worden zware machines gebruikt. Daar wordt de grondlaag sterk samengedrukt waardoor de kruidlaag veel moeilijker zal ontwikkelen zodat de erosie in de hand wordt gewerkt.
- *Overbetreding* : een aantal plantensoorten kunnen niet meer goed groeien wanneer er frequent wordt overgewandeld waardoor de bodemtextuur kan wijzigen.
- *Beken zonder oeverbegroeiing en ruimen van de beken* : samen met overbemesting zorgt het ontbreken van oeverbegroeiing dikwijls voor een explosieve plantengroei die de stroming sterk belemmert en waardoor periodiek onderhoud noodzakelijk wordt.
- *Rechtgetrokken meanders* : hierdoor verdwijnen een groot aantal microbiotopen in het watersysteem.
- *Vervuiling* : hoe hoger de graad van vervuiling, hoe lager het soortenaantal.

2.3. Gemeentelijk natuurontwikkelingsplan

- *Onuitgevoerde acties* : de gemeente beschikt reeds een 8-tal jaren over een goedgekeurd GNOP. Slechts een deel van de voorziene acties is ook effectief uitgevoerd.
- *Actualisatie noodzakelijk* : het GNOP is reeds meerdere jaren oud zodat een actualisatie gewenst is. De relevantie van de nog uit te voeren acties moet voorafgaand onderzocht worden en ook dient nagekeken te worden of er geen nieuwe bijkomende acties gewenst zijn.

2.4. Samenwerking met andere instanties en organisaties

Optimalisering samenwerking : verschillende organisaties en overheden zijn betrokken bij het natuurbeleid. Specifiek voor de gemeente zijn de provincie Vlaams-Brabant en Regionaal Landschap Noord-Hageland van belang. Naar uitvoering kunnen ook de diensten van IGO-Leuven (INL-ploegen) en de hulp van vrijwilligers (natuurverenigingen) bijdragen tot een meer efficiënte uitvoering van het natuurbeleid. Via een goede samenwerking tussen gemeente en de andere actoren kan het beleid met de beschikbare middelen een maximaal resultaat verwezenlijken. Deze samenwerking is nog voor verbetering vatbaar.

3. DOELSTELLINGEN

3.1. Algemene Beleidsvisie

Algemeen onderschrijft de gemeente Lubbeek de doelstellingen van de Vlaamse en provinciale overheid aangezien het van belang is dat het gemeentelijk beleid inzake natuur, landschap, bos en groen wordt afgestemd op het hoger overheidsbeleid. De gemeente zal het hogere overheidsbeleid zo veel mogelijk trachten te ondersteunen.

Zo wordt in het MINA-plan 3 gesteld dat het verlies van de biodiversiteit, met inbegrip van de genetische diversiteit, dient stopgezet te worden door instandhouding, ontwikkeling en herstel van de natuur en het natuurlijk milieu en door het duurzaam gebruik van ecosystemen en soorten.

Er gaat zowel aandacht naar de maatschappelijke waarden van natuur als naar de intrinsieke waarden. Herwaardering van ecologische functies en relaties, behoud en herstel van ecosystemen, aandacht voor de draagkracht van de natuur en voor een verstandig voorraadbeheer alsook de maatschappelijke behoefte voor natuur dragen bij tot de invulling van deze doelstelling.

De gemeente Lubbeek zal streven naar een geïntegreerd en onderbouwd beleid inzake natuur, landschap, bos en groen. De gemeente Lubbeek zal in het beleid aandacht besteden aan :

- Beschermen van het biotoop en/of voorzien in bepaalde specifieke levensvoorwaarden van die soort. Het ecologisch netwerk speelt hier een belangrijke rol. Voorbeelden van maatregelen zijn aanleg amfibieëntunnel, inrichting winterverblijfplaatsen voor vleermuizen, aanleg van poelen,...
- Het instandhouden en verhogen van natuurwaarden in landbouwgebieden en woonzones; voornamelijk in die gebieden die een duidelijke ecologische functie hebben ((zeer) biologisch waardevolle gebieden en kleine landschapselementen).
- Goede naleving van en controle op de huidige instrumenten voor bescherming van natuur, zowel wat betreft de grotere natuurgehelen als kleinere, meer verspreide elementen. Belangrijk hierbij zijn de verschillende wetgevingen zoals wet op het natuurbehoud en haar uitvoeringsmaatregelen, bosdecreet, jachtdecreet, ...
- Het beveiligen van bedreigde of beheersbehoefte natuureenheden. Dit kan gebeuren door aankoop en zelfstandig beheren of laten beheren, klassering als landschap, BPA,...
- Een inpasbaar medegebruik voor natuurgerichte recreatie met zonering en bescherming (eventueel afsluiten) van de meest kwetsbare natuurgebieden. Mogelijke maatregelen zijn : creëren van beperkte recreatieve infrastructuur, het begeleiden van recreanten door minder kwetsbare gedeelten of het aanmoedigen van privé-eigenaars om hun bossen open te stellen voor publiek.
- Behoud van natuurwaarden van minder grote omvang en cultuurhistorische waarden (zoals ijskelders, ruïnes, ...) mede ten behoeve van de recreatie in de gemeente.
- Sensibiliseren en voorlichten van de bevolking door het verspreiden van brochures en infobladen, geven van infoavonden, organiseren van boomplantactie, ...

3.2. Visie Natuur

De gemeente stelt zich tot doel om binnen de duur van dit beleidsplan het GNOP te evalueren en waar nodig te actualiseren en de nog relevante acties (projecten) uit te voeren of te blijven uitvoeren (taken). De acties van natuurbehoud en –ontwikkeling zullen zich enerzijds concentreren op de biologisch waardevolle en zeer waardevolle gebieden in de gemeente en anderzijds op het ecologisch netwerk. De gemeente wil ondermeer een beleid voeren waarin deze waardevolle gebieden zeker behouden blijven en indien mogelijk uitbreiden. Tevens belangrijk hierbij is het behoud van bermen, hagen, houtkanten, holle wegen, enz. en ontwikkeling van de natuurwaarde ervan met aandacht voor ecologische functies zoals verbinding, verblijfplaats voor dieren, vestigingsplaats voor planten en voor de integratie van het omringende landschap. Specifieke aandacht gaat eveneens naar buffering van natuur tegen negatieve invloeden van buitenaf en naar het verbinden van natuurgebieden (inrichten ‘corridorstructuur’). Hierdoor kunnen migratiemogelijkheden en dus ook genetische uitwisseling en overlevingskansen voor plant en dier in belangrijke mate verhoogd worden. Tevens wordt er aandacht besteed aan de ecologische functie van grotere natuurelementen in woonzones naast de recreatieve functie ervan. De verhoging van de ecologische waarde van sier- en moestuinen past hier eveneens in.

Ook kan er meer aandacht besteed worden aan een soortgericht beleid, zoals het zwaluwen- en het vleermuizenproject.

De landbouwers kunnen vrijwillig beheersovereenkomsten afsluiten met Regionaal Landschap Noord-Hageland of de VLM. Voor het jaar 2002 werden geen beheersovereenkomsten afgesloten. Dit dient verder opgevolgd te worden.

3.3. Visie Groenbeheer

De gemeente stelt zich onder meer tot doel het groenbeheer op een meer milieuvriendelijke wijze (o.a. reductie biocidegebruik) en meer natuurvriendelijke wijze (o.a. meer gebruik maken van natuurlijk inlands groen) uit te voeren, rekening houdende met de specificiteit van de locaties.

Een belangrijk aandachtspunt is het ecologisch beheer van het groen rond woningen en het stimuleren van het gebruik van streekeigen planten in de tuinen. Zo worden bij verkavelingen in de gemeente per bepaald aantal woningen eveneens een bepaald aantal groenelementen voorzien. De gemeente beschikt ook over een gemeentelijk subsidiereglement voor de aanleg van groendaken.

Om meer groen te voorzien in het straatbeeld worden er bij asverschuivingen op de wegen groenaanplantingen voorzien.

De aanleg van schermgroen voor bedrijven wordt opgenomen in de bouwvergunningen.

3.4. Visie Landschap

Een striktere ruimtelijke planning is noodzakelijk om verdere dichtslibbing door bebouwing te vermijden, en eventueel trachten om ‘open vensters’ in de linten te behouden. De doelstelling is landschapsvervlakking tegen te gaan en typische voorbeelden van het traditioneel landgebruik te bewaren en zo mogelijk te versterken. Dit kan door het in de kijker zetten van cultuurbomen zoals bv. knoteiken. Verdere toelichting en acties hieromtrent zijn terug te vinden in het ruimtelijk structuurplan.

3.5. Visie Bos

De gemeente is tamelijk rijk aan bossen. Deze bossen staan op de biologische waarderingskaart meestal ingekleurd als biologisch waardevol of biologisch zeer waardevol. Verder duidt deze kaart ook enkele waardevolle en zeer waardevolle gebieden aan die niet bebost zijn maar bestaan uit andere specifieke vegetaties zoals moerassen, soortenrijk grasland, struweel, ... Doelstelling is om een bosbeheer te voeren met aandacht voor de ecologische functie van bossen dat gericht is op het creëren van een gevarieerde structuur (zowel horizontaal als verticaal), met een zo groot mogelijke rijkdom aan ter plaatse thuishorende soorten en hun biotopen.

De gemeente streeft ernaar de gemeentelijke bossen te laten evolueren naar een waardevol inheems gevarieerd loofbos.

Bebossing dient gericht te gebeuren. Bebossing kan niet als hierdoor de actuele natuurwaarde van een gebied wordt aangetast (bv. in botanisch of faunistisch waardevolle valleien). In verband met de recreatieve functie van het bos is er in de gemeente nood aan toegankelijk bos. Dit knelpunt kan echter worden opgelost door het openstellen van bossen (waar dit gewenst is). Tevens kan de aanleg van een speelbos hieraan verhelpen.

4. ACTIES

Voor de timing inzake uitvoering van de acties wordt verwezen naar de prioriteitenlijst die opgesteld werd door de stuurgroepleden en die in de bijlage van dit milieubeleidsplan wordt gevoegd.

ACTIE NE1 PLANMATIGE UITVOERING GNOP-ACTIES

- **Situering van de problematiek**
De in het goedgekeurde GNOP voorgestelde acties zijn nog niet allemaal uitgevoerd. In het deel inventarisatie wordt een overzicht gegeven van de nog resterende GNOP-acties. Deze kunnen aangevuld worden met eventueel nieuwe acties die kunnen gerealiseerd worden.
- **Doelstellingen**
 - Verhoging natuurwaarde in de gemeente.
- **Beschrijving van de actie**
 - *Planning uitvoering GNOP-projecten :*
Jaarlijks zal de gemeente tot de realisatie overgaan van een aantal GNOP-acties. De uitvoering van een GNOP-actie wordt eveneens in samenspraak met de MAR, en eventueel met de GNOP-opvolgingscommissie in het jaarlijks op te maken milieujaarprogramma voorzien.
 - *Uitvoering GNOP-taken en GNOP-projecten :*
De in het GNOP voorziene taken zullen (verder) worden geïntegreerd in de gemeentelijke werking. De realisatie van projecten zal, afhankelijk van de aard van het project, uitgevoerd worden in eigen beheer of uitbesteed worden aan derden. Bij de uitvoering kan een beroep gedaan worden op de diensten van de intergemeentelijke milieudienst en IGO-Leuven (INL-ploeg) of derden (privé-bedrijven).

De kost is sterk afhankelijk van de aard van het project en de mogelijkheid tot verkrijgen van subsidies van de hogere overheid. Jaarlijks moet echter een voldoende groot budget voorzien worden om het GNOP over de lopende periode van 5 jaar geheel te realiseren.

- **Actiefiche**

Soort actie	Taak NE1 : uitvoering GNOP-acties	
Inkadering	MINA 3	Project 19 ruimte voor natuur
	Provinciaal milieubeleidsplan	Project 8/9 natuurlijke entiteiten kwantitatief/kwalitatief bevorderen
	GNOP en samenwerkingsovereenkomst : cluster natuurlijke entiteiten	
Wetgeving	Natuurdecreet	
Initiatiefnemer	Milieudienst	
Betrokkenen	Technische dienst, provincie, IGO, IGM, MAR, VLM	
Doelgroepen	Gemeentelijke diensten, gemeentebestuur	
Planning	2005-2009 : verdere uitvoering GNOP-acties	
Kost	Uitvoering GNOP-taken deels vervat in werkingskost Uitvoering GNOP-acties voor 2005 : € 98 050	

ACTIE NE2. INTEGRAAL BEHEER VAN WATERLOPEN

- **Situering van de problematiek**
Zie actie OW11, OW12 en OW13.
- **Doelstelling**
Zie actie OW11, OW12 en OW13.
- **Beschrijving van de actie**
 OW11 : opmaak bekkenbeheersplan
 - knelpuntinventarisatie/analyse
 - actieplan onderhoud-beheer
 - actieplan knelpuntoplossing
 OW12 : ecologisch verantwoord waterlopenbeheer
 - maaibeheer cfr. bermbesluit
 - slib- en kruidruiming cfr. technieken natuurtechnisch beheer
 - overige beheerswerken : verwijdering onnatuurlijke constructies
 - natuurontwikkelingprojecten met betrekking tot beekbeheer (ecologisch herstelplan) met een maximale afstemming van de verschillende functies
 OW13 : ecologisch verantwoorde slibruiming
 - uitvoering slibruiming cfr. slibplan
- **Actiefiche**

Soort actie	Taak/projecten NE2 (OW10,11, 12) : ecologisch waterbeheer	
Inkadering	MINA 3	Project 16 strategische visie watervoorziening en watergebruik
	Provinciaal milieubeleidsplan	Project 6 duurzaam waterbeheer
	GNOP en samenwerkingsovereenkomst (cluster natuurlijke entiteiten)	
Wetgeving	Wet van 28-12-67 : beheer onbevaarbare waterlopen Natuurdecreet, Afvalstoffendecreet en VLAREA Bodemdecreet en VLAREBO Vademecum natuurtechnische milieubouw	
Initiatiefnemer	Technische dienst	
Betrokkenen	Technische dienst, provincie, intergemeentelijke milieudienst	
Doelgroepen		
Planning	2005-2009	
Kost	€ 50000	

ACTIE NE3. AANKOOP EN BEHEER VAN NATUURGEBIEDEN

- **Situering van de problematiek**
 Zowel door de Vlaamse overheid als door erkende natuurverenigingen wordt een actief aankoopbeleid gevoerd in de natuurgebieden. Voor kleinere percelen met interessante natuur, gelegen buiten de belangrijke natuurgebieden is er interesse, doch geen aankooppolitiek aangezien deze gebieden op het gewestplan niet zijn ingekleurd als natuurgebied. Nochtans kunnen dergelijke kleinere gebiedjes belangrijke verbindingselementen zijn tussen de grotere natuurgebieden. De aankoop van dergelijke belangrijke gebiedjes en het in stand houden van de natuurlijke elementen, kan dus bijdragen tot de verwezenlijking van een goede ecologische infrastructuur. Naast aankoop is ook beheer zeer belangrijk. Voor een groot gedeelte berust dit op vrijwilligerswerk. Ondersteuning kan hierbij bijdragen tot een beter beheer. Tevens is het hierbij belangrijk dat zowel de landbouwgronden als natuurgebieden op mekaar aansluiten.

- **Doelstellingen**

- Behoud en vergroting natuurwaarde (biologische diversiteit) in de gemeente;
- Verwezenlijking van een goede ecologische infrastructuur;
- Behoud open ruimte en ecologisch verantwoorde inrichting ervan.

- **Beschrijving van de actie**

- *Aankoop natuurgebieden :*

Het is in de eerste plaats niet de bedoeling om als gemeente zelf actief te gaan speuren naar mogelijke aankopen. Wel kan de gemeente een lijst opmaken van alle percelen buiten de grote natuurgebieden met nog een interessante natuurlijke begroeiing. Als de gelegenheid zich voordoet, zal de gemeente systematisch trachten over te gaan tot aankoop of de aankoop door derden te ondersteunen.

Het jaarlijks reserveren van een budget is hierbij niet noodzakelijk, maar via begrotingswijziging moet toch een systeem aanwezig zijn om op de mogelijkheden te kunnen ingaan.

- **Actiefiche**

Soort actie	Project NE3 : aankoop/beheer natuurgebieden	
Inkadering	MINA 3	Project 19 ruimte voor natuur
	Provinciaal milieubeleidsplan	Project 8 natuurlijke entiteiten kwantitatief bevorderen
Wetgeving	Decreet op ruimtelijke ordening, natuurdecreet	
Initiatiefnemer	Technische dienst	
Betrokkenen	Technische dienst, natuurverenigingen, gemeentebestuur	
Doelgroepen		
Planning	2005-2009: ondersteuning aankoop en beheer	
Kost	Kostprijs : afhankelijk van opportuniteit	

ACTIE NE4.

VERLENEN SUBSIDIES VOOR DE AANPLANTING EN HET ONDERHOUD VAN KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN

- **Situering van de problematiek**

Door het verdwijnen van kleine landschapselementen zoals hagen, houtkanten en grachten is er een verminderde infiltratie van het regenwater en wordt de afspoeling en erosievorming bevorderd. De aanleg van dergelijke gebiedjes en het in stand houden van de natuurlijke elementen, kan dus bijdragen tot oplossing van de erosieproblematiek en tot de verwezenlijking van een goede ecologische infrastructuur. Tevens dienen deze kleine landschapselementen als migratieroute en verbindingen tussen de grotere natuurrijke zones.

- **Doelstellingen**

- De instandhouding, het onderhoud, de ontwikkeling en het beheer van kleine landschapselementen;
- Behoud en vergroting natuurwaarde (biologische diversiteit) in de gemeente;
- Verwezenlijking van een goede ecologische infrastructuur.

- **Beschrijving van de actie**

- *Evaluatie subsidieregeling en eventueel aanpassing :*

Momenteel geeft de gemeente een subsidie voor de aanplanting en het onderhoud van lijnvormige landschapselementen. De te subsidiëren lijnvormige landschapselementen dienen te bestaan uit inheemse en streekeigen soorten. De subsidie kan enkel worden aangewend voor plantgoed. Steunpalen, meststoffen, uurlonen, ... komen niet in aanmerking. Voor de subsidie wordt er een onderscheid gemaakt tussen aanleg en onderhoud enerzijds, en hagen, houtkanten en houtwallen, knobomen, poelen anderzijds.

Actiefiche

Soort actie	Project NE 4 : subsidie kleine landschapselementen	
Inkadering	MINA 3	Project 19 ruimte voor natuur
	Provinciaal milieubeleidsplan	Project 8 natuurlijke entiteiten kwantitatief bevorderen
Wetgeving	Decreet op ruimtelijke ordening, natuurdecreet	
Initiatiefnemer	Milieudienst	
Betrokkenen	Milieudienst, natuurverenigingen, gemeentebestuur, VLM	
Doelgroepen		
Planning	2004-2008 : ondersteuning aankoop en beheer	
Kost	500 euro	

ACTIE NE5. BESCHERMING EN BEHEER HOLLE WEGEN

Situering van de problematiek

Holle wegen worden gekenmerkt door steile taluds aan weerszijden van de weg. Deze taluds zijn meestal begroeid met struiken. Hierdoor wordt een schaduwrijk milieu gecreëerd. In Lubbeek zijn heel wat holle wegen terug te vinden. De meeste ervan hebben een grote biologische en ecologische waarde (met houtkanten en waardevolle ondergroei). Vandaar het belang om deze holle wegen te beschermen en beheren.

Doelstellingen

- Toename van de biodiversiteit in en rond de holle wegen in het landschap;
- Behoud van de waarden van de holle wegen.

Beschrijving van de actie

In eerste instantie worden 'alle' holle wegen in de gemeente beheerd in samenspraak met de landbouwers, natuurwachter en gemeentebestuur. Ten tweede is er de uitvoering van het plan 'Holle Weg' dat opgemaakt is door RLNH. Elk jaar worden twee holle wegen geselecteerd waarvoor er een uitgebreid beheersplan opgesteld wordt.

De werkzaamheden i.s.m. IGO-Leuven voor bijna alle holle wegen zijn op te delen in volgende activiteiten :

- Hakhoutbeheer : het terugzetten van de houtkant bestanden met een herhaling om de drie tot vijf jaar.
- Maaien.
- Exotenbestrijding of omvormingsbeheer, vnl. acacia's.
- Terug open maken van verwaarloosde holle wegen.

Actiefiche

Soort actie	Project NE5 : bescherming en beheer holle wegen	
Inkadering	MINA 3	Project 19 ruimte voor natuur
	Provinciaal milieubeleidsplan	Project 8 natuurlijke entiteiten kwantitatief bevorderen
Wetgeving	Decreet op ruimtelijke ordening, natuurdecreet	
Initiatiefnemer	Bosgroep Noord-Hageland, Regionaal Landschap Noord-Hageland, VLM	
Betrokkenen	Milieudienst, afdeling Natuur, IGO-Leuven (INL-team), Bosgroep NH, militaire overheden, privé-eigenaars	
Doelgroepen		
Planning	2004-2005	
Kost	?	

ACTIE NE6. ACTIES MET BETREKKING TOT BOSBEHEER

▪ Situering van de problematiek

Door verschillende verkavelingen is reeds een groot gedeelte oud bos verdwenen in woonwijken (woonparkgebieden). De verkavelingen gaan nog steeds door en van het oorspronkelijk bos is vaak nog enkel een kleiner onbebouwd gedeelte terug te vinden. De druk van de omgeving op de resterende bosgebieden is sterk toegenomen.

▪ Doelstellingen

De overblijvende bossen een maximale bescherming te bieden en de klemtoon te leggen op natuurontwikkeling. Belangrijk hierbij is eveneens de evolutie naar meer inheemse soorten en gevarieerd loofbos.

▪ Beschrijving van de actie

- Voor het Minnezangbos, Calvariebos en Geestbos (eigendom van de gemeente) werd door het Dienstcentrum voor Bosbouw een bosbeheersplan opgemaakt. Dit beheersplan dient verder uitgevoerd te worden.
- Bleekbos-Rondebos (eigenaar : Vlaams Gewest) : Hier overheerst voornamelijk de recreatieve functie. Om de natuurwaarde van deze bossen te behouden en te ontwikkelen zouden bepaalde delen van het bos kunnen afgesloten worden.
- Gasthuisbos (eigenaar : OCMW) : ligt tamelijk geïsoleerd van andere grote bossen. Ontsluiting van het bos door het creëren van corridors ter aansluiting op andere waardevolle natuurgebieden.
- Stimuleren bosuitbreiding : dit om boscomplexen met elkaar te verbinden. Zo kan een perceel aangekocht worden door de gemeente dat op termijn zal bebost worden ter uitbreiding van 2 habitatrictlijngebieden. Deze aankoop is momenteel nog niet voorzien (bos nog niet te koop).
- Opmaak van bosbeheersplannen voor de bossen die nog geen beheersplan hebben. Momenteel is er een beheersplan in opmaak voor het Chartreusebos (op grens met Holsbeek) door afdeling Bos en Groen van Aminor.

▪ Actiefiche

Soort actie	Project NE6 : acties met betrekking tot bosbeheer	
Inkadering	MINA 3	Project 21 Bosbeleid
	Provinciaal milieubeleidsplan	-
Wetgeving	Bosdecreet, Decreet op ruimtelijke ordening, natuurdecreet	
Initiatiefnemer	Gemeente	
Betrokkenen	Technische dienst, milieudienst, IGO-Leuven (INL-team), RLNH, Bosgroepering, afdeling Bos en Groen	
Doelgroepen		
Planning	2005-2009	
Kost	?	

ACTIE NE7. AGRARISCH NATUURBEHEER

▪ Situering van de problematiek

In het zuidelijk deel van het werkingsgebied van het Regionaal Landschap Noord-Hageland vzw vinden we een zeer typisch landbouwlandschap. In de deelgemeente Binkom is de land- en tuinbouwsector de hoofdgebruiker van de beschikbare open ruimte.

▪ Doelstellingen

Het doel van het project 'agrarisch natuurbeheer' is het positief belichten van de land- en tuinbouwsector. Het project wil aantonen dat landbouw en natuur wel degelijk met elkaar te verzoenen zijn en dat de landbouwers aan een groener landschap willen werken. Tevens wil dit project de (landbouw)ecologische infrastructuur in het zuiden van het werkingsgebied RLNH vesterken. Een ander doel is het verbreden van het maatschappelijk draagvlak voor een actieve landschapszorg.

▪ Beschrijving van de actie

Het project loopt over meerdere jaren. In 2003 is gestart met de eerste van drie fases, de uitvoering gebeurt in 2004. Fase 1 bestaat uit het uitwerken van bedrijfsnatuurplannen voor een aantal landbouwbedrijven. Deze bedrijven zullen in de toekomst als groeikernen functioneren. In de daaropvolgende jaren wordt het landbouwecologisch netwerk verdicht. Om uiteindelijk in laatste fase dit netwerk te ontsluiten met wandel- en/of fietsroutes.

Tevens is bij het Regionaal Landschap Noord-Hageland een werknemer van de VLM ondergebracht als bedrijfsplanner. Deze heeft als taak het afsluiten van de beheersovereenkomsten op het terrein te stimuleren in het werkingsgebied van het Regionaal Landschap.

De gemeente kan bij deze pakketten van beheersovereenkomsten stimulerend optreden door een supplement van maximum 30% op de beheersvergoeding toe te kennen.

▪ Actiefiche

Soort actie	Project NE7 : agrarisch natuurbeheer	
Inkadering	MINA 3	-
	Provinciaal milieubeleidsplan	-
Wetgeving	Decreet op ruimtelijke ordening, natuurdecreet	
Initiatiefnemer	RLNH	
Betrokkenen	Gemeenten Bekkevoort, Lubbeek, Tielt-Winge, landbouworganisaties, natuurlandpunt Oost-Brabant vzw, JNM, Provincie Vlaams-Brabant, AROHM afd. M&L en de betrokken bedrijfsleiders, VLM	
Doelgroepen		
Planning	2005-2009	
Kost	Afsluiten beheersovereenkomsten (IGO-Leuven is aangesteld) : 11850 euro Subsidies 30% beheersovereenkomsten landbouwers: 5000 euro Ingroenen landbouwbedrijven: 500 euro	

ACTIE NE8. PROJECT KASTEELPARKEN

▪ Situering van de problematiek

Het Hageland heeft een rijk patrimonium aan historische tuinen en parken. Een groot deel van deze tuinen geraakte echter de laatste decennia in verval. Deze tendens wil het Regionaal Landschap keren door het landschapsteam in te schakelen voor achterstallig onderhoud in deze historische tuinen en parken.

▪ Doelstellingen

Het patrimonium aan historische tuinen en parken blijven behouden.

▪ **Beschrijving van de actie**

In 2003 werden contacten gelegd met de verschillende eigenaars. Samen met Monumenten & Landschappen werden verscheidene parken bezocht en geïnventariseerd op nodig onderhoud. In samenspraak met de eigenaars werden uiteindelijk voor Lubbeek 3 parken geselecteerd voor onderhoudswerken. Deze zijn :

- domein Brakum : herwaardering dreef, aanleg hoogstamboomgaard
- domein Gellenberg : verwijderen dode takken, onderhoud en heraanplant van haagkant
- domein de Beaufort : onderhoudswerken

Deze domeinen zullen opengesteld worden voor publiek.

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Project NE7 : Project kasteelparken	
Inkadering	MINA 3	-
	Provinciaal milieubeleidsplan	-
Wetgeving	Decreet op ruimtelijke ordening, natuurdecreet	
Initiatiefnemer	RLNH	
Betrokkenen	Milieudienst, RLNH, monumenten en landschappen, Bos en Groen	
Doelgroepen		
Planning	2005-2006	
Kost	?	